

СТАНОВИЩЕ

за проф. Ангел Валентинов Ангелов д. н.
по конкурс за академичната длъжност „професор“
в професионално направление

2.1. Филология по специалността „Теория на литературата“
обявен от Института за литература към БАН в „Държавен вестник“
бр. 94, 25 ноември 2016, с. 106
от проф. д-р Ирина Иванова Генова,
департамент „Изкуствознание и история на културата“, Нов български
университет и Институт за изследване на изкуствата при БАН

На конкурса за академичната длъжност „професор“ в професионално направление 2.1. Филология по специалността „Теория на литературата“, обявен от Института за литература към БАН, се е явил единствен кандидат проф. Ангел Валентинов Ангелов д. н. с научна специалност: 05.08.33 Теория и история на културата.

Ангел В. Ангелов е завършил българска филология с втора специалност "Руска филология" в СУ "Св. Климент Охридски". През 1989 г. получава научната степен кандидат на науките с тема „Традиция и литературно произведение. Методологически проблеми“ и от 1990 г. е научен сътрудник I степен в Института за литература към БАН. Интересите на Ангелов разширяват изследователския му хоризонт главно в посока на визуалната култура. За професионалната му подготовка способстват образованието по история на изкуството в Института за история на изкуството към Университета „Мартин Лутер“ в град Хале (1990-94), летният университет в Рочистър, организиран от фондация Пол Гети (1998), както и множество други образователни и изследователски стипендии.

Така професионалната кариера на Ангелов логично продължава с научната степен „доктор на изкуствознанието“ (2007 г.) и научните звания доцент и професор по теория и история на културата във Факултета по изкуствата в ЮЗУ "Неофит Рилски", Благоевград (съответно от 1999 г. и от 2009 г.). През този период Ангелов е бил и извънреден доцент по история и теория на културата в НБУ, София (от 2000 до 2004 г.). През всички тези години Ангелов сътрудничи по проекти на Института за литература към БАН.

Спазвайки изискванията по конкурса, описани в ЗРАСРБ, Ангелов е подал всички документи и материали. Отчетът за научноизследователската дейност се отнася до периода след 2009 г.

Публикациите, които Ангелов предлага за конкурса, са разделени от автора в три групи: 1. Публикации, свързани с теорията на литературознанието през XX век – четири, три от които в по два различни варианта; 2. Публикации, в които се обсъжда отношението „слово и образ“ – осем, една от които в три варианта и 3. Публикации, в които са изследвани социалните функции на визуалния образ и на понятията модерност и анти-модерност – четири, една от които в два варианта. Общо публикациите в тези три групи са шестнадесет или двадесет и две, с вариантите, от които пет са на чужди езици (английски и немски), а четири от тях – в чуждестранни издания. От тях „Димитър Добрович (1816–1905): (анти)модерност, туризъм и образи сувенири в средата на XIX век“, София, 2015 е монография от 115 страници, издадена и на немски език в отделно книжно тяло през 2016 г.

Наред с тези излезли от печат публикации, Ангелов представя две статии под печат и подготвена монография „Анти/Модерност, екзотика и стереотипи в творчеството на Хайнрих Хайне, Леопол Робер и Уошингтън Ървинг“. В тази втора монография по конкурса авторът е включил варианти от някои от споменатите студии, с концептуално нови моменти.

Проектът за книга на Ангелов е продължение на негови предишни занимания. В него той прилага и доразвива своя културно-антропологически подход към произведения на изобразителното изкуство, фотографията, литературата и туризма през XIX век. Фокусът е върху съпоставката на два различни и понякога противоположни начини на мислене и на поведение, които той обозначава чрез основни термини като: модерност и антимодерност, историчност и неисторичност, принадлежност и непринадлежност, метрополии и периферии, социална динамика и стереотип, външен и вътрешен поглед. Не само естетическите, но и социалните измерения на модерността и антимодерността са в изследователския фокус на проекта, което е едно от достойнствата му.

Смятам, че избраният подход предоставя повече възможности да се изследва социалната динамика на визуалните образи, както и ценностите, които образите опосредстват или създават. Ангелов изследва социалното въздействие на визуалните образи. Това му дава основание да ги определя като „социални деятели“. Той привлича и литературни произведения като материал. Съпоставката между визуален образ и литературен текст допринася за по-сложното разбиране на поставените проблеми.

Публикациите на Ангелов, представени за конкурса, показват, че той е изключително добре запознат с визуалната култура и с литературата, но също така и със социалната история на XIX в.. Съчетаването на изворов материал и на познания от различни области му позволяват да прави обосновани исторически обобщения, към каквито той се стреми и чрез този изследователски проект.

Монографията притежава логична структура, Смятам за приносна постановката му за туристическото въображаемо, както и включването на проблематиката на туризма и производството на образи особено през втората половина на XIX век. Как възприемаме култури и поведения, които не причисляваме към нашите, продължава да е централен проблем и днес.

Актуалността на заниманията на Ангелов се потвърждава от многобройните позовавания, цитирания и отзиви за негови публикации – общо 31 (като имаме предвид, че този списък никога не може да бъде пълен). Наред с това ще отбележа, че монографията на Ангелов „Димитър Добрович (1816–1905): (анти)модерност, туризъм и образи сувенири в средата на XIX век“, София, 2015 беше сред най-четените публикации на интернет платформата academia.edu в продължение на месеци през 2016 г.

Сред публикациите на Ангелов са и две рецензии за научни монографии с автори Александър Кьосев и Йордан Люцканов, както и седем превода в научни издания. Рецензентските и преводачески занимания безспорно способстват за изследователското общуване, дефицитно в българските среди.

От шестте участия в научни проекти, отчетени от Ангелов по този конкурс, четири са в партньорство с чуждестранни

изследователски и образователни институции. Един от тях - образователният проект „България – Италия“, 2006-2016, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград - е ръководен от Ангелов.

През периода след 2009 г. Ангелов е участвал в множество научни форуми, част от които национални и международни (например в Университета „Фридрих-Вилхелм“ в Бон). Прави впечатление целенасоченото усилие за създаване и поддържане на изследователски общности с участието на млади колеги, посредством постоянни семинари, докторантски училища и ежегодни конференции. (В предоставената справка са посочени петнадесет.) Към тях трябва да добавим и почти всички конференции на направление „Теория на литературата“ на Института за литература към БАН по двустранните проекти с Институтите за литература към Полската и към Унгарската Академия на Науките, както и годишните конференции на направление по теория.

В периода след 2009 г. Ангелов е участвал в четиринадесет комисии за научни степени и длъжности, девет от които в СУ „Климент Охридски“ и две - в Института за литература към БАН.

Дейността на Ангелов в областта на образованието е интензивна и разностранна. Освен курсовете на български език, от 2014 до 2016 г. Ангелов е прочел два курса на италиански и един на немски език за студенти по програма Еразъм в ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

Наред с дипломанти, през последните години Ангелов е ръководил четири докторантки (едната от които - с втори научен ръководител). Две от докторантките са защитили успешно - през 2009 и 2015 г., една от тях е отчислена с право на защита през 2016 г., а четвъртата е в редовния срок за подготовка на доктората си. През последните две години по негова инициатива се провежда и семинар на млади преподаватели и докторанти в ЮЗУ "Неофит Рилски".

Авторската справка за приносите отразява пестеливо и коректно тезите на Ангелов в представените публикации по конкурса.

Заклучение:

Проф. Ангел В. Ангелов д. н. има значителни изследователски приноси, съдържащи се в многобройни публикации на български,

немски и английски, както и убедителна преподавателска реализация в университети у нас и в чужбина. Интересите му към гранични и взаимно обогатяващи се територии на словесната и образната креативност безспорно ще обогати тематичния обхват и проблематиката в специалността „Теория на литературата“. Всичко изложено ми дава основание напълно убедено да гласувам за избора на проф. Ангел Валентинов Ангелов д. н. на академичната длъжност „професор“ в Института за литература към БАН.

21 април 2017

Ирина Генова